

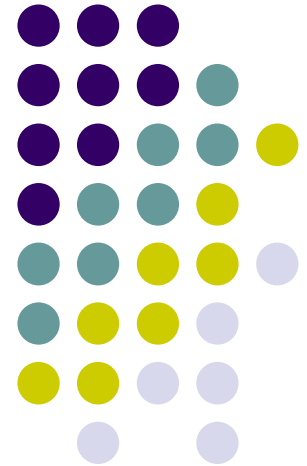

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

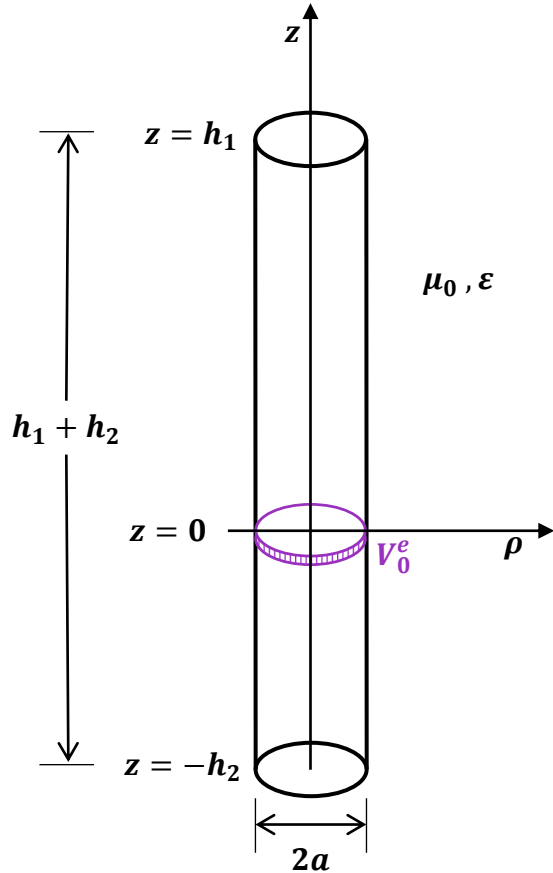
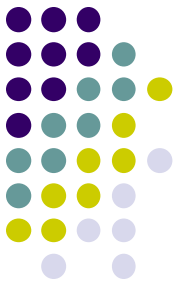
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Μοντελοποίηση κυλινδρικής κεραίας
Μέθοδος Ροττών - Αριθμητική ολοκλήρωση
Τεχνικές επίλυσης γραμμικών συστημάτων

Web Site: <https://helios.ntua.gr/course/view.php?id=973>
<http://mfol.ece.ntua.gr/computational-techniques-for-information-transmission-systems/>

Μοντελοποίηση Κυλινδρικής Κεραίας⁽¹⁾

Θεώρημα Ισοδυναμίας Schelkunoff

αντικατάσταση αγωγίμου κυλίνδρου και περιβάλλοντος μέσου από ηλεκτρικά και μαγνητικά ρεύματα στην επιφάνειά του S

$$\vec{J}_s = \hat{n} \times \vec{H}_s \quad \vec{M}_s = \vec{E}_s \times \hat{n}$$

- ✓ μηδενικά μαγνητικά ρεύματα πάνω σε τέλειο αγωγό
- ✓ μηδενικό συνολικό πεδίο στο εσωτερικό της κεραίας

Αντίδραση (Reaction)

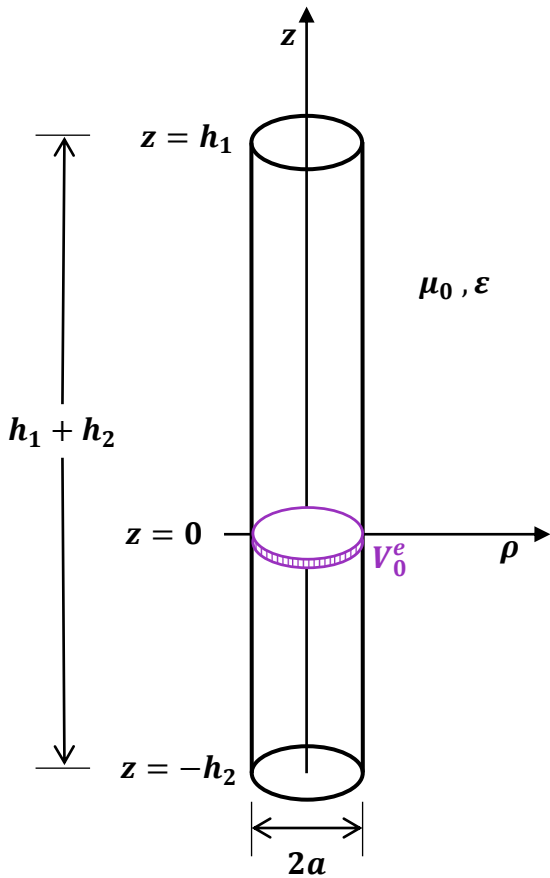
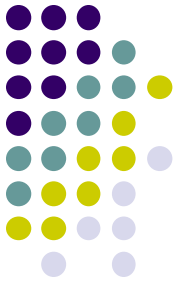
$$\langle a, b \rangle = \iiint_{V_b} (\vec{E}_a \cdot \vec{J}_b - \vec{H}_a \cdot \vec{M}_b) dV$$

προσεγγίσεις των **άγνωστων** κατανομών $\vec{J}_s$ και $\vec{M}_s$ τέτοιες ώστε οι αντιδράσεις τους σε καθορισμένες πηγές **δοκιμής** $\vec{J}_t$ να είναι οι «σωστές»

Θεώρημα Αμοιβαιότητας

$$\langle t, s \rangle = \langle s, t \rangle \quad \xrightarrow{\vec{M}_t=0} \quad \iint_S (\vec{E}_t \cdot \vec{J}_s - \vec{H}_t \cdot \vec{M}_s) dS = \iint_S \vec{E}_s \cdot \vec{J}_t dS$$

Μοντελοποίηση Κυλινδρικής Κεραίας⁽²⁾

$$\iint_S (\vec{E}_t \cdot \vec{J}_s - \vec{H}_t \cdot \vec{M}_s) dS = \underbrace{\iint_S \vec{E}_s \cdot \vec{J}_t dS}_{\text{μη μηδενικό μόνον για } z = 0 \text{ (απειροστό διάκενο διέγερσης)}}$$

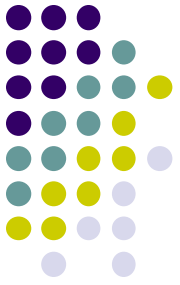
μη μηδενικό μόνον για $z = 0$
(απειροστό διάκενο διέγερσης)

- **τέλεια αγωγή κεραία** $\Leftrightarrow$ μηδενικό εφαπτομενικό $\vec{E}_s$ στην S
  - ✓ μηδενικά μαγνητικά ρεύματα $\vec{M}_s$
  - ✓ αναλυτικός υπολογισμός του δεξιού σκέλους
- προσεγγίσεις λεπτού σύρματος (**thin wire approximations**)
 $\alpha \ll (h_1 + h_2)$ και $\alpha \ll \lambda$
  - ✓ αμελητέα ολοκληρώματα στις βάσεις του κυλίνδρου
  - $\vec{J}_s = J_z(z, \varphi) \hat{z} + J_\varphi(z, \varphi) \hat{\varphi} \Leftrightarrow \vec{J}_s = J_z(z) \hat{z} \Leftrightarrow I(z)$
  - ✓ αμελητέα περιφερειακή συνιστώσα J_φ
  - ✓ αμελητέα εξάρτηση της αξονικής συνιστώσας J_z από την φ

$$\frac{j\omega\mu_0}{8\pi^2} \int_{-h_2}^{h_1} \int_{-\pi}^{\pi} \left(\int_{-h_2}^{h_1} \int_{-\pi}^{\pi} \left(1 + \frac{1}{k^2} \frac{\partial^2}{\partial z'^2} \right) \frac{e^{-jkR}}{R} I_t(z') d\varphi' dz' \right) I_s(z) d\varphi dz = V_0^e I_t(0)$$

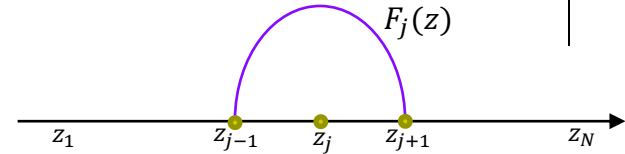
$$R = \sqrt{(z - z')^2 + 4a^2 \sin^2 \left(\frac{\varphi - \varphi'}{2} \right)}$$

Επίλυση με τη Μέθοδο Ροπών⁽¹⁾

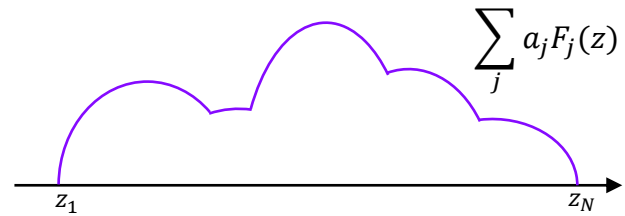
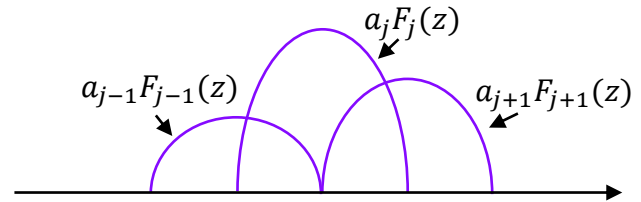

$$\frac{j\omega\mu_0}{8\pi^2} \int_{-h_2}^{h_1} \int_{-\pi}^{\pi} \left(\int_{-h_2}^{h_1} \int_{-\pi}^{\pi} \left(1 + \frac{1}{k^2} \frac{\partial^2}{\partial z^2} \right) \frac{e^{-jkR}}{R} I_t(z') d\varphi' dz' \right) I_s(z) d\varphi dz = V_0^e I_t(0)$$

$$I_s(z) = \sum_{n=1}^N A_n F_n(z)$$

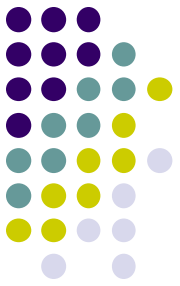
$$F_n(z) = \begin{cases} \frac{\sin(k(z - z_{n-1}))}{\sin(k\Delta z)}, & z_{n-1} \leq z \leq z_n \\ \frac{\sin(k(z_{n+1} - z))}{\sin(k\Delta z)}, & z_n \leq z \leq z_{n+1} \\ 0 & \text{αλλού} \end{cases}$$

$$\sum_{n=1}^N Z_{mn} A_n = V_m, \quad m = 1, 2, \dots, N \quad V_m = \begin{cases} V_0^e F_m(0), & z_{m-1} \leq z \leq z_{m+1} \\ 0 & \text{αλλού} \end{cases}$$

$$Z_{mn} = \frac{j\omega\mu_0}{8\pi^2} \int_{-h_2}^{h_1} \int_{-\pi}^{\pi} \left(\int_{-h_2}^{h_1} \int_{-\pi}^{\pi} \left(1 + \frac{1}{k^2} \frac{\partial^2}{\partial z^2} \right) \frac{e^{-jkR}}{R} F_m(z') d\varphi' dz' \right) F_n(z) d\varphi dz$$

Επίλυση με τη Μέθοδο Ροπών⁽²⁾

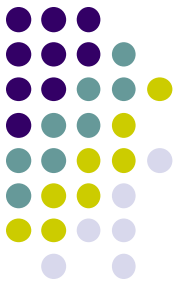
- πίνακας Toeplitz (μέθοδος Levinson $O(N^2)$ πολυπλοκότητα)
- F_m, F_n μη μηδενικές στα $[z_{m-1}, z_{m+1}], [z_{n-1}, z_{n+1}]$
- κυλινδρική συμμετρία του πεδίου
- παραγοντικές ολοκληρώσεις

$$Z_{mn} = \frac{j\omega\mu_0}{4\pi k \sin^2(k\Delta z)} \int_{z_{m-1}}^{z_{m+1}} \int_{-\pi}^{\pi} \left(\frac{e^{-jkR_{n+1}}}{R_{n+1}} + \frac{e^{-jkR_{n-1}}}{R_{n-1}} - 2\cos(k\Delta z) \frac{e^{-jkR_n}}{R_n} \right) \sin(k(\Delta z - |z' - z_m|)) d\varphi' dz'$$

➤ αριθμητική ολοκλήρωση

➤ ιδιομορφίες της ολοκληρωτέας για $\varphi' = \varphi, z' = z_{n+1}, z_{n-1}, z_n$

Αριθμητική Ολοκλήρωση

$$I = \int_a^b f(x) dx \longrightarrow \sum_{i=1}^N a_i f(x_i)$$

χρήση πολυωνύμων παρεμβολής

$$f(x) \longrightarrow P_n(x) = \sum_{i=1}^N f(x_i) L_i(x)$$

$$I = \int_a^b \sum_{i=1}^N f(x_i) L_i(x) dx = \sum_{i=1}^N a_i f(x_i)$$

όπου $a_i = \int_a^b L_i(x) dx, \quad \forall i = 1, 2, \dots, N$

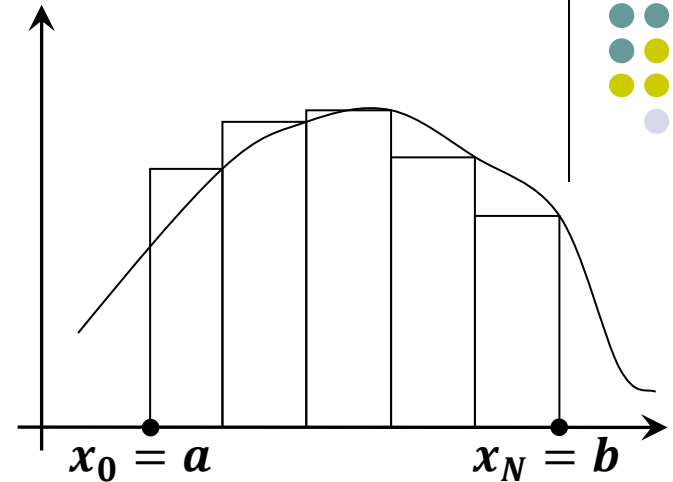
➤ **ομοιόμορφη**
υποδιαίρεση του
διαστήματος
ολοκλήρωσης

$$h = \frac{b - a}{N}$$

Κανόνας του Euler ή Ορθογωνικός Κανόνας

πολυώνυμο μηδενικής τάξης $L_i = 1$

$$I = \int_a^b f(x) dx = \frac{b-a}{N} \sum_{i=1}^N f(x_i)$$

Κανόνας του τραπεζίου

πολυώνυμο πρώτης τάξης

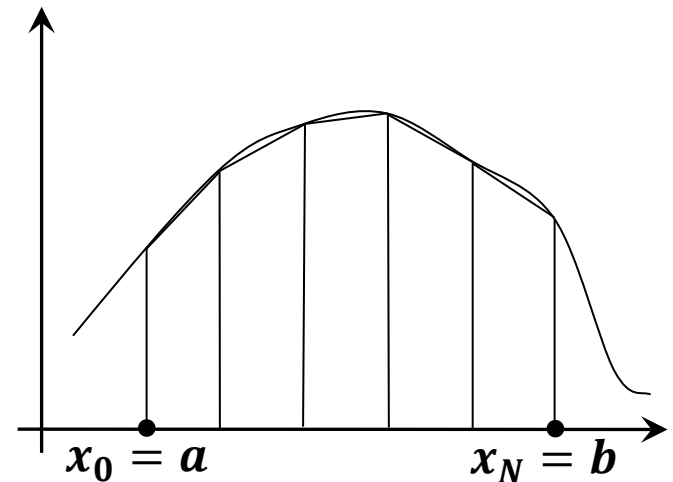
$$P_1(x) = \frac{x - x_1}{x_0 - x_1} f(x_0) + \frac{x - x_0}{x_1 - x_0} f(x_1)$$

απλός κανόνας

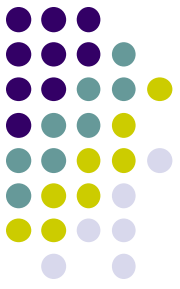
$$\int_{x_0}^{x_1} f(x) dx \cong \frac{x_1 - x_0}{2} [f(x_0) + f(x_1)]$$

σύνθετος κανόνας

$$\int_a^b f(x) dx \cong \frac{b-a}{N} \sum_{i=1}^{N-1} f(a + ih) + \frac{h}{2} [f(a) + f(b)]$$

Κανόνας του Simpson

πολυώνυμο **δεύτερης** τάξης

$$P_2(x) = \frac{(x - x_1)(x - x_2)}{(x_0 - x_1)(x_0 - x_2)} f(x_0) + \frac{(x - x_0)(x - x_2)}{(x_1 - x_0)(x_1 - x_2)} f(x_1) + \frac{(x - x_0)(x - x_1)}{(x_2 - x_0)(x_2 - x_1)} f(x_2)$$

τρία σημεία → τμήμα παραβολής

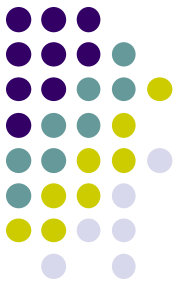
απλός κανόνας $\int_{x_0}^{x_2} f(x) dx \cong \frac{x_2 - x_0}{3} [f(x_0) + f(x_1) + f(x_2)]$

σύνθετος κανόνας για $2m$ υποδιαίρεσεις

$$\int_a^b f(x) dx \cong \frac{b - a}{6m} \left[f(a) + 2 \sum_{i=1}^{m-1} f(x_{2i}) + 4 \sum_{i=1}^m f(x_{2i-1}) + f(b) \right]$$

Ολοκλήρωση Romberg

✓ δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης

• αρχική εκτίμηση με σύνθετο κανόνα τραπεζίου

$$I_{n,1} \cong h \sum_{i=1}^{N-1} f(a + ih) + \frac{h}{2} [f(a) + f(b)]$$

$$h = \frac{b - a}{N}$$

ομοιόμορφο
μήκος διαμέρισης

$$N = 2^{n-1}$$

πλήθος
ισοκαταναμημένων
σημείων

• βελτίωση με επέκταση (extrapolation) Richardson

$$I_{n+1,1} \cong \frac{1}{2} I_{n,1} + h' \sum_{i=1}^{2^{n-1}} f(a + [2i - 1]h')$$

$$h' = \frac{b - a}{2^n}$$

νέο μήκος
διαμέρισης

Γκαουσιανή Ολοκλήρωση

$$I \cong \sum_{i=1}^N w_i f(x_i)$$

➤ *ανομοιόμορφη υποδιαίρεση του διαστήματος ολοκλήρωσης*

- **κοινή πρακτική:** βάρη w_i και σημεία x_i ώστε οι λαμβανόμενες προσεγγίσεις να είναι ακριβείς για **πολυώνυμα μέχρι βαθμού p**

Παράδειγμα: $f(x) = \alpha + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3$ $\int_{-1}^1 f(x) dx = 2\alpha + \frac{2}{3}\gamma$

δύο δείγματα x_{-1}, x_1 : $\int_{-1}^1 f(x) dx = w_{-1}f(x_{-1}) + w_1f(x_1)$

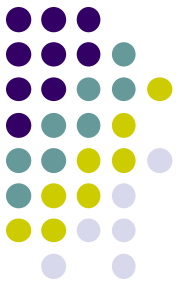
συμμετρία στα βάρη και τα σημεία:

$$\int_{-1}^1 f(x) dx = w_{-1}f(-x_1) + w_1f(x_1) = 2\alpha + \frac{2}{3}\gamma \begin{cases} \rightarrow w_{-1} = w_1 = 1 \\ \rightarrow x_{-1} = -x_1 = -\frac{1}{\sqrt{3}} \end{cases}$$

❖ **Κανόνες Gauss – Kronrod**
($n \rightarrow 2n+1$)

❖ **Γκαουσιανή Ολοκλήρωση για Τρίγωνα**
(πολυδιάστατα ολοκληρώματα)

Τεχνικές Επίλυσης Γραμμικών Συστημάτων⁽¹⁾

➤ απευθείας (direct)

(Απαλοιφή Gauss, Αποσύνθεση LU, Choleski)

➤ επαναληπτικές (iterative)

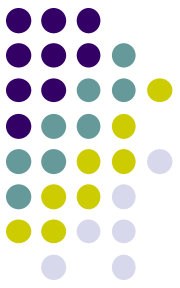
• στάσιμες

(Jacobi, Gauss – Seidel, Διαδοχικής Υπερχαλάρωσης, Συμμετρικής Διαδοχικής Υπερχαλάρωσης)

• μη στάσιμες

(Conjugate Gradient, Minimal Residual, Conjugate Gradient on the Normal Equations, Generalized Minimal Residual, BiConjugate Gradient, Quasi-Minimal Residual, Conjugate Gradient Squared, BiConjugate Gradient Stabilized)

Τεχνικές Επίλυσης Γραμμικών Συστημάτων⁽²⁾

➤ πυκνά συστήματα

- **MoM, MAS**
- συνήθως μικρότερης τάξης έναντι των αραιών
- δαπανηρός ο υπολογισμός των στοιχείων του πίνακα και όχι τόσο η επίλυση του συστήματος
- ✓ προτιμητέες οι **απευθείας** τεχνικές επίλυσης έναντι των επαναληπτικών

γιατί;

➤ αραιά συστήματα

- **FEM**
- συνήθως πολύ μεγαλύτερης τάξης έναντι των πυκνών
- δαπανηρή η επίλυση του συστήματος και όχι τόσο ο υπολογισμός των στοιχείων του πίνακα
- ✓ προτιμητέες οι **επαναληπτικές** τεχνικές επίλυσης

γιατί;

Η Τεχνική Αποσύνθεσης LU

$$[A] \cdot \vec{x} = \vec{b}$$

κάτω τριγωνικός

παραγοντοποίηση

$$[L] \cdot [U] = [A]$$

άνω τριγωνικός

$$[A] \cdot \vec{x} = ([L] \cdot [U]) \cdot \vec{x} = [L] \cdot \underbrace{([U] \cdot \vec{x})}_{\vec{y}} = \vec{b}$$

επίλυση του $[L] \cdot \vec{y} = \vec{b}$ με εμπρόσθια αντικατάσταση

επίλυση του $[U] \cdot \vec{x} = \vec{y}$ με οπίσθια αντικατάσταση